

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки в професионално направление 2.4. Религия и теология (Библеистика-Нов Завет), обявен от Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ в ДВ, БР.

32/09.04.2024 г

Становището е изготвено от **доц. д-р Галя Йорданова**, ШУ „Еп. Константин Преславски“, като член на научното жури по конкурса.

За участие в обявения конкурс документи е подал един кандидат: **доц. д-р Теодор Божидаров Стойчев**, Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

1. Данни за кандидатурата

Представените документи по конкурса отговарят на изискванията на ППЗРАСРБ и са добре подредени и комплектовани. Кандидатът е представил е три монографии: „Бог, Който се яви в плът“, „Старият Завет в светлината на археологическите свидетелства“, „Раннохристиянската идентичност: Въпроси и предизвикателства“. Като основен хабилитационен труд е книгата „Бог, Който се яви в плът“. Кандидатът има 14 цитирания и участия в научни проекти.

От документите се вижда, че доц. д-р Теодор Стойчев отговаря на съответните минимални национални изисквания за област на висше образование 2. Хуманитарни науки – общо 720 точки както следва:

Група А, Показател 1 – 50 т. при мин. национални изисквания: 50 т.

Група В, Показател 3 – 100 т. при минимални национални изисквания: 100 т.

Група Г - общо точки за показатели от група Г – 280 т. при минимални национални изисквания: 200 т.

Група Д - общо точки за показатели от Група Д: 135 т. при минимални национални изисквания: 100 т.

Група Е – общо точки за показатели от Група Е: 155 т. при минимални национални изисквания: 100 т.

Документите удостоверяват необходимите академични и практически качества и постижения на доц. Стойчев в областта на богословската наука като цяло.

2. Данни за кандидата

Теодор Божидаров Стойчев е завършил Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – ОКС – магистър през 2000 г. Придобива научна степен „доктор“ по теология през 2009 г., „главен асистент“ от 2017, а от 2018 г. е доцент при ШУ „Еп. Константин Преславски“. От 2000 г. до момента е свещеник към Варненска и Великопреславска митрополия. Наред с академичното израстване кандидатът има допълнителни квалификации, участия в проекти, които коректно описва по години.

3. Обща характеристика на научните трудове и постижения на кандидата

Научните трудове на доц. д-р Теодор Стойчев имат отношение към библеистиката-старозаветна и новозаветна.

Научните му търсения в монографията „Бог се яви в плът“ са в направление да бъдат разгледани най-често привежданите новозаветни текстове и как те осветляват личността на Господ Иисус Христос. Също така е обърнато внимание на проблеми, имащи отношение към старозаветния монотеизъм, както и на различните начини на определяне на христологичния въпрос.

В монографичното изследване „Старият Завет в светлината на археологическите свидетелства“ е направен опит да се даде обективен поглед върху старозаветните разкази в светлината на материалната култура. Разглеждат се важни исторически лица и събития от

историята на израилския народ в корелация на археологическите находки и факти. Прави впечатление, че са използвани както библейски текстове, така и археологически, и иконографски източници.

Истинско тематично предизвикателство за автора е третата му монография „Раннохристиянската идентичност: въпроси и предизвикателства“. Като цяло „идентичност“ е термин най-често използван в социалните науки, за да се опише индивидуалното развитие на човека за себе си. Нещо повече, идентичността се изразява чрез принадлежността на човека към различни групи. Предизвикателството става още по-голямо за изследователя, когато се разглежда темата за раннохристиянската идентичност. Текстът на монографията дава отговори на въпросите: може ли да се говори за водещо направление в ранното християнство, идващо пряко от Исус Христос, което да е съхранило учението Му? Кога самото християнство се отделя от юдейството? За целта авторът се спира на исторически извори от римско време, както и на отношението на самото юдейство към езичниците. Базисни са текстовете на ап. Павел, които са свързани с полемиката около приемането на езичниците, както и темата за съхранението на основните за еврейството принципи.

В монографичните си изследвания доц. Стойчев предлага нова визия за изследване на представената богословска проблематика.

Във връзка с научните трудове, представени за участие в конкурса, обобщавам следното: *отговарят* на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в научната област 2. Хуманитарни науки и професионално направление 2.4. Религия и теология;

няма плагиатство, което да е доказано по законоустановения ред.

4. Характеристика и оценка на преподавателската дейност на кандидата

Представената справка удостоверява, че учебно-преподавателската ангажираност на доц. д-р Теодор Божидаров Стойчев е на ниво, което отговаря на академичната му длъжност.

5. Съдържателен анализ на научните и научно-приложните постижения на кандидата, съдържащи се в материалите за участие в конкурса

Съгласна съм с приносите, които доц. д-р Теодор Стойчев представя, а именно:

Първо: за първи път темата е поставена за систематично разискване в българската библеистика;

Второ: търсени са нетрадиционни решения, основаващи се предимно на изворов материал, който е непосредствен за Библията

Трето: използван е изворов материал в оригинал, което дава възможност за по-обективен прочит на текста.

Четвърто: използваният от автора подход е комплексен, което води до анализ както на библейски, така и на извънбиблейски източници: апокрифи, неканонични, философски и исторически текстове. Така подпомага многостранно обхващане на изследваната тематика.

6. Критични бележки и препоръки

В представената документация по конкурса ми направи впечатление, че едни и същи заглавия един път се поставят в параграф „Статии“, а друг път - в „Студии“ (Напр. докато в „Списък с публикации“ са посочени 6 заглавия в параграфа „Статии“, но в „Резюме“ вече са разделени на „Студии“ – 4 бр. и „Статии“ – 2 бр..) Също така някои публикации като „Небесният образ на Яков: Метафора или реалност. //Християнство и Култура, брой 2. 2024, с.62 -75 е посочена като студия, а е в обем от 13 стр.). Може би вероятно се касае за прибързване при оформянето на документацията?

Като препоръка мога да отбележа, че в бъдещите си изследвания о. Т. Стойчев, освен новаторските си концепции, да обръща повече внимание и да се придържа към изследователската традиция в българското православно богословие, за да се запази научно-преподавателска приемственост.

Споделените мои наблюдения са добронамерени и не променят общото ми положително впечатление.

7. Лични впечатления за кандидата

Познавам лично доц. д-р Теодор Стойчев като много добър изследовател и лектор, който е уважаван като професионалист.

8. Заключение за кандидатурата

След прочита на представените в конкурса материали, научни трудове, както и след анализ на тяхната значимост и научноприложни приноси, заявявам, че научните постижения отговарят на изискванията на ЗРАСРБ за заемане от **доц. д-р Теодор Божидаров Стойчев** на академичната длъжност „*професор*“ в научната област и професионално направление на конкурса.

9. Заключение

Предвид научните постижения на кандидата и като член на научното жури по настоящия конкурс, съм убедена, че **доц. д-р Теодор Божидаров Стойчев** заслужава научно звание „*професор*“ в професионално направление 2.4. Религия и теология. Препоръчвам на ФС при Факултета по хуманитарни науки към Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ да му го присъди.

28.08.2024 г.

(доц. д-р Галя Йорданова)